

Plijen na moru - pojam, razvoj i značenje

I

Plijenom, pomorskim plijenom mogu postati po propisima međunarodnog prava o ratovanju na moru brodovi i teret, i to njihovom zapljenu — uzapćenjem od strane zaraćenih država. Dok neprijateljska državna imovina, koju protivnik uzapti postaje njegov ratni plijen (*butin de guerre, booty*), dotle privatna imovina podanika neprijateljske države potpada u pravilu pod zapljenu kao pomorski plijen (*prise, prize*). Neutralna imovina potpada pod zapljenu kad se krši blokada, vrši kontrabanda, pruža protivneutralna pomoć i otpor jedinicama ratnih brodova, dok ovi vrše ovlaštene čine zaustavljanja, pregleda i uzapćenja. Pravo plijena (*droit de prise, law of prize*) vrše u pravilu jedinice ratne mornarice, a iznimno lučki i carinski organi, odredi kopnene vojske i dr. Nakon ostvarenja prava zaustavljanja (*droit d'arrêt*) vrši se pregled broda, tereta i brodskih isprava (*droit de recherche, de visite*) po uniformiranom brodskom oficiru s naružanjem i pratnjom, u svrhu da se ustanovi pripadnost broda (*enquête de pavillon*) i sadržaj tereta, vozi li kontrabandu, te utvrdi ima li razloga za donošenje odluke o uzapćenju ili se brodu dozvoljava da dalje slobodno plovi.

Neposredno iza drugog svjetskog rata bio je donijet Zakon o osnivanju i nadležnosti Suda za pomorski ratni plijen (Sl. I. FNRJ, br. 28/46) sa svrhom, da se formiranjem posebnog Suda za pomorski plijen dade pravni osnov već stvarno izvršenih uzapćenja brodova. Time se je htjelo utvrditi, da li strani brodovi i njihovi tereti, pretežno talijanski trgovački brodovi, koje su uzaptile oružane snage nove Jugoslavije predstavljaju ili ne predstavljaju u smislu međunarodnog ratnog prava pomorski plijen. Ovaj Sud je u prvim poslijeratnim godinama uspješno okončao zadatak, koji mu je bio postavljen. Potreba za

usklađivanjem s novim Ustavom ovog, jednog od prvih naših Zakona, i sa nizom kasnijih propisa (o uređenju sudova, o općem upravnom postupku, o parničkom postupku i dr.), koji na posredan način reguliraju i neka pitanja iz ovog Zakona od 1946. god. zihtijevala je donošenje ZAKONA O POMORSKOM PLIJENU I RATNOM PLIJENU NA MORU (Sl. I. SFRJ, br. 26/64. od 24. VI 1964), koji je stupio na snagu 3. VII 1964. god. Ovaj Zakon, za razliku od ranijeg Zakona, potpunije i znatno šire regulira sva pitanja u vezi pomorskog plijena i ratnog plijena na moru; osim organizacionih (osnivanje i sastav suda, vijeća i dr.) i proceduralnih odredbi (postupak suca koji vodi pripremni postupak i dr.), sadrži i materijalne odredbe tj. utvrđuje što je pomorski plijen, a što je ratni plijen na moru; kada su brod odnosno teret izuzeti od uzapćenja i proglašenja pomorskim odnosno ratnim plijenom na moru itd. Zakon sadrži osnovne postavke, koje su bitne za utvrđivanje neprijateljskog broda odnosno tereta, kao i neutralnog broda odnosno tereta, koji ima neprijateljski značaj, jer detaljno reguliranje te materije sadrže pravila međunarodnog ratnog prava. Neprijateljski privatni trgovački brod ili neutralni trgovački brod koji ima neprijateljski značaj može biti po međunarodnom pravu pravovaljno zaplijenjen samo na osnovu odluke nadležnog sudskog organa. Iako odluka Suda za pomorski plijen djeluje ex tunc tj. od momenta uzapćenja, ona nema deklarativan, već konstitutivni karakter. Sud raspravlja i utvrđuje da li je brod odnosno teret kojeg su uzaptile naše oružane snage pomorski plijen ili nije. Sam čin uzapćenja, bez odluke suda, nema pravnog učinka, kad je u pitanju privatni neprijateljski trgovački brod ili neutralni trgovački brod koji ima neprijateljski značaj. Uzapćenje označuje prihvata-aprehenziju neprijateljskog odnosno neutralnog broda koji ima neprijatelj-

ski značaj od strane našeg ratnog broda ili vazduhoplova; ovom djelu prethodi zaustavljanje broda, a u pravilu i njegov pregled i pretres. Nakon toga prema utvrđenom činjeničnom stanju, kad postoji opravdana sumnja, komandant našeg ratnog broda ili vazduhoplova donosi odluku da li će brod uzaptiti ili ne. Dok »uzapćenje« predstavlja faktično uzimanje pod vlast broda odnosno tereta, dotle »zapljena« označuje da je već pravovaljano utvrđeno da neprijateljski privatni trgovački brod ili neutralni trgovački brod koji ima neprijateljski značaj, predstavlja naš pomorski plijen i naše društveno vlasništvo. Za razliku od neprijateljskog privatnog trgovačkog broda, međunarodno pravo za pravovaljanost zapljene neprijateljskog državnog broda (ratnog, u javnoj službi i sl.) ne traži odluku sudskog organa. Ovaj brod samim faktom uzapćenja ne postaje pomorski plijen, već ratni plijen na moru. Zakon i ovdje predviđa donošenje formalno-pravnog akta, rješenje državnog sekretara za narodnu obranu, kojim se utvrđuje pravovaljanost uzapćenja samo sa deklaratornim značajem. Ovim aktom želi se izbjeći i objasniti pravne situacije, kod kojih je sporno da li se radi o državnom ili privatnom trgovačkom neprijateljskom brodu. Ratnim plijenom na moru može postati samo neprijateljski državni, a ne neutralni državni brod (neutralni ratni brod, neutralna državna jahta; opskrbeni, carinski, patrolni, školski i sl. brodovi, koji služe javnoj svrsi, a pod upravom su državnih organa, brodovi-svjeticionici, brodovi-bolnice i sl.). Ako neutralni državni brod vrši radnje neprijateljskog značaja, onda to povlači odgovornost neutralne države zbog nastale povrede prava neutralnosti, koje se rješava na relaciji neutralna država — zaračena država. Trgovački brod, koji pripada državi — neučesnici oružanog sukoba (neutralni trgovački brod) ima jednaki tretman, kao i privatni i državni neutralni trgovački brod. I neutralni državni trgovački brod, koji ima neprijateljski značaj plijeni se kao i privatni neutralni trgovački brod, koji ima neprijateljski značaj.

Postupak sa uzapćenim brodom ima 2 faze:

- izviđaj, kojeg provodi poseban organ, određeni sudac za pripremni postupak. Ovaj postupak vodi se po načelima Zakona o parničnom postupku uz propisana odstupanja ovog Zakona, i
- postupak pred Sudom za pomorski plijen, kojeg vodi Vijeće, a nakon održane rasprave donosi odluku o uzapćenju broda odnosno tereta. U toku postupka dokazi se izvode čitanjem spisa prikupljenih od određenog suca, koji vodi pripremni postupak, a izuzetno i neposredno na samoj raspravi. Ovim odstupanjem od načela Zakona o parničnom postupku opravdava se specifičnošću spora i mogućnošću da se na osnovu pismenih dokaza što prije utvrde sve sporne činjenice. Presudom suda utvrđuje se da li u konkretnom slučaju postoji ili ne postoji pomorski plijen odnosno ratni plijen na moru.

Uvodne odredbe ovog Zakona su po svom sadržaju identične odgovarajućim pravilima međunarodnog prava. Kako ova pravila imaju formu i snagu običajnog i ugovornog prava, a postoje i različita tumačenja tih pravila od strane nacionalnih sudova za pomorski plijen, to je potrebno ova pravila međunarodnog prava recipirati našim zakonom, čime im se i daje određeno jugoslavensko tumačenje. Preuzimanje i fiksiranje većine pravila međunarodnog prava o pomorskom plijenu i ratnom plijenu na moru kao pozitivnih zakonskih odredbi SFRJ, što je učinjeno ovim Zakonom, ne znači i isključivost tih odredbi. Zakon se u više navrata i izričito poziva na pravila međunarodnog prava, koja nisu u nj preuzeta (čl. 2 st. 1 tač. 4, čl. 4 st. 1 tač. 10 i dr.), a i propisuje da se u nedostatku zakonskih odredaba, kao i odredaba međunarodnih ugovora, koji obavezuju SFRJ primjenjuju pravila međunarodnog običajnog prava i općepriзнatih načela prava (čl. 11 st. 2).

II

Pod pomorskim plijenom smatra se u našem oružanom sukobu, neprijateljski privatni trgovački brod, koji u času ili nakon otpočinjanja neprijateljstava u našoj

luci, u drugom dijelu naše obale, u našem obalnom moru, na otvorenom moru ili u unutrašnjim morskim vodama i teritorijalnom moru neprijateljske države, je uzapćen od našeg ratnog broda, ratnog vazduhoplova ili koje druge jedinice naših oružanih snaga. Takvim plijenom proglasiti će se ako ima neprijateljski značaj i svaki trgovački brod koji pripada državi, koja ne sudjeluje u našem oružanom sukobu, bilo da je taj brod u privatnom ili državnom vlasništvu (neutralni trgovački brod). Uzapćenje ovakvih brodova — neprijateljskih i neutralnih — provodi se po pravilima službe i stavlja se pod kontrolu JNA bez obzira da li je zapovjedniku takvog broda ili drugoj zainteresiranoj osobi poznato da su započela neprijateljstva.

Neprijateljski privatni trgovački brod je brod, — koji ima neprijateljsku državnu pripadnost; koji je pod kontrolom neprijateljske države ili ga ova ili njen državljanin koristi na bilo koji način, bez obzira čijoj državnoj pripadnosti pripada taj brod; koji je imao neprijateljsku državnu pripadnost pa je nakon otpočinjanja neprijateljstava ili prije toga u vremenu od 30 dana zamijenio tu pripadnost da bi izbjegao štetne posljedice vezane za neprijateljski brod sa državnom pripadnošću savezničke ili neutralne države; koji se po međunarodnom pomorskom ratnom pravu smatra neprijateljskim trgovačkim brodom.

Neutralni trgovački brod proglasiti će se pomorskim plijenom, ako je zatečen da učestvuje u ratnim operacijama neprijatelja ili ovima pomaže; ako je u neprijateljskom konvoju (convoy, pratnja) ili u pratnji neprijateljskih ratnih brodova ili vazduhoplova; ako nastavi upotrebu radio-veze ili signalizacije bilo kojim sredstvima, a pozvani je od naših oružanih snaga da se od toga uzdrži; ako se ne odazove pozivu naših oružanih snaga da stane ili da promjeni kurs plovidbe; ako se silom odupre pregledu ili pretrazi od strane naših oružanih snaga; ako nakon otpočinjanja neprijateljstava prevozi ratni materijal za neprijatelja ili njegove oružane snage snabdjeva opremom, gorivom ili hranom; ako prevozi vojnu ili civilnu osobu, koja sa znanjem vlasnika ili zakupca odnosno zapovjednika broda pomaže neprijatelju u toku svog putovanja ili kojoj je povjerenje izvršenje vojnog ili političkog zadatka neprijateljskog značaja nakon iskrcanja sa broda; ako je povrijedio blokadu ili je ova pokušao povrijediti; ako predstavlja kontrabandu ili ova po količini, težini ili vrijednosti premašuje polovinu cjelokupnog brodskeg tereta; ako krši pravila o neutralnosti pomaganjem na bilo koji drugi način neprijatelja. Neutralni trgovački brod nema neprijateljski značaj, ako njegov zapovjednik nije znao da postoji ratno stanje prije započetog putovanja, a kad je zato saznao nije bio više u mogućnosti da iskrca sa broda neprijateljske osobe; ako brod prevozi neprijateljskog diplomatsko-konzularnog predstavnika u neutralnu državu ili iz nje, ili prenosi diplomatsku poštu neprijateljskog takvog predstavnika, koji se nalazi u neutralnoj državi ili obr. Neutralni trgovački brod bit će proglašen pomorskim plijenom ako se uzapti za vrijeme vršenja ili neposredno nakon izvršenja koje od navedenih radnji. Ako je takav brod pomoću lažnih isprava ili lažnog kursa izvršio koju od zabranjenih radnji i nastavio put bit će proglašen pomorskim plijenom ako u toku daljnje plovidbe do luke svoje države bude uzapćen od naših oružanih snaga.

Neprijateljskim teretom smatra se teret, koji je zatečen na neprijateljskom, neutralnom, savezničkom ili našem brodu, a koji pripada neprijateljskoj državi ili osobi koja ima neprijateljski značaj, ili je taj teret njima namijenjen. Ako teret zatečen na neprijateljskom trgovačkom brodu pripada osobi koja nema neprijateljski značaj, on će se ipak uzaptiti i proglasiti pomorskim plijenom samo ako predstavlja ratnu kontrabandu. Isto tako će se uzaptiti i proglasiti pomorskim plijenom neprijateljski teret na neutralnom brodu koji ima neprijateljski značaj.

Neprijateljski značaj ima osoba, fizička koja je stalno nastanjena na teritoriji neprijateljske države bez obzira na njeno državljanstvo; državljanin neprijateljske, neutralne ili savezničke države koji ne stanuje na teritoriji

neprijateljske države, ali je u službi te države ili poduzme neku radnju u ime neprijateljske države ili njezina državljanina ili na drugi način pomaže neprijatelju. Neprijateljski značaj ima i poduzeće ili druga pravna osoba bez obzira gdje joj je poslovno sjedište, ako osoba koja vrši nadzor nad takvim poduzećem ili drugom pravnom osobom stanuje na neprijateljskoj teritoriji ili ako dobiva instrukcije ili radi pod kontrolom neprijatelja ili ovome pomaže.

III

Pod ratnim plijenom na moru smatra se neprijateljski ratni brod, neprijateljski brod u javnoj službi i trgovački brod koji je vlasništvo neprijateljske države, u času njegovog uzapćenja od strane naših oružanih snaga bez obzira kad je po tome državni sekretar za narodnu obranu donio rješenje. Ako ratna potreba zahtjeva, ovaj brod može se odmah nakon uzapćenja uništiti ili koristiti za ratna djelovanja.

Neprijateljski privatni trgovački brod, neprijateljski ratni brod, neprijateljski brod u javnoj službi, trgovački brod koji je vlasništvo neprijateljske države, kao i čamci neprijateljske države, neće se uzaptiti ni proglašiti pomorskim odnosno ratnim plijenom — ako je taj brod parlamentar ili služi za održavanje odnosa između zaraćenih strana (kartelni brod); ako je taj brod neprijateljski ali ima propusnicu od naših ili savezničkih organa; ako je sanitetski brod ili brod-bolnica; ako je brod namijenjen isključivo humanitarnim ili naučnim svrhama i njima služi pod uvjetom da ima suglasnost od naše Vlade za vršenje te službe; ako je brod namijenjen isključivo ribolovu uz obalu ili lokalnoj plovidbi. Ali i takav brod ili čamac uzaptit će se i proglašiti pomorskim odnosno ratnim plijenom na moru, ako na bilo koji način isti sudjeluje u neprijateljstvima ili pomaže neprijatelja povredom pravila međunarodnog ratnog prava, ili ako se ne drži naređenja izdatih od komandanta naših oružanih snaga.

Neprijateljski teret na neprijateljskom brodu dijeli sudbinu broda i proglašuje se pomorskim odnosno ratnim plijenom na moru. Ako se neprijateljski teret, koji pripada neprijateljskoj državi ili ga ova koristi na bilo koji način, zateče na neprijateljskom ratnom brodu, na neprijateljskom brodu u javnoj službi ili na trgovačkom brodu koji je vlasništvo neprijateljske države, tada takav teret postaje ratni plijen na moru u času uzapćenja broda od naših oružanih snaga bez obzira kad se o tome donese propisano rješenje.

IV

Sud za pomorski plijen osniva se izbijaanjem oružanog sukoba u kojem sudjeluje i naša zemlja, a prestaje sa radom nakon okončanja tog sukoba, ali istom kad riješi sve sporove za koje je nadležan. Ovaj sud u I stepenu raspravlja i odlučuje da li se uzapćeni brod i njegov teret smatra pomorskim plijenom. Pri donošenju odluka, ovaj se sud rukovodi općepriзнatim načelima prava, kao i pravilima međunarodnog običajnog prava, ukoliko ne postoje ni domaći propisi, a ni međunarodni ugovori, koji obavezuju našu zemlju.

Sud za pomorski plijen sastoji se od predsjednika, koji je admiral ili viši oficir pomorstva, od određenog broja sudaca, koji su ili oficiri pomorstva ili druge vojne osobe — stručnjaci međunarodnog prava i pomorske trgovine, te od sekretara. Predsjednika suda i suce imenuje i razrješava Vrhovni komandant oružanih snaga, a sekretara suda Državni sekretar za narodnu obranu. Sud sudi u vijeću od trojice sudaca, kome predsjedava predsjednik suda ili sudac oficir pomorstva koga odredi predsjednik suda. Sjedište suda određuje Vrhovni komandant oružanih snaga, a vijeća mogu suditi i izvan sjedišta suda. Predsjednik suda određuje za svaki konkretni slučaj jednog suca radi provođenja pripremnog postupka. Sprovodnik uzapćenog broda je dužan ovom sucu predati zapisnike o izvršenom uzapćenju broda, o zapečaćenju brodskih prostorija i o saslušanju svjedoka s kojima se može utvrditi neprijateljski značaj broda i tereta (ratni, državni, neutralni trgovački brod), popis inventara i tereta ukoliko je do tada

tai inventar sastavljen, brodske isprave i knjige uzapćenog broda. Radi uspješnog vođenja pripremnog postupka i zaštite prava stranaka, određeni sudac — postavlja privremenog zastupnika vlasnika uzapćenog broda ukoliko ovoga ne zastupa sam zapovjednik; obavještava vlasnika uzapćenog broda odnosno tereta da je postupak pokrenut ukoliko brod pripada neutralnoj državi s kojom naša zemlja održava redovne diplomatske odnose; donosi odluku o prodaji tereta, koji je izložen kvaru i o deponiranju dobivenog iznosa od prodaje tog tereta; dostavlja isprave o posadi i putnicima nadležnom organu unutrašnjih poslova radi odlučivanja o njihovu puštanju na slobodu ili o zadržavanju. Određeni sudac je dužan da u što kraćem roku završi ovaj pripremi postupak radi utvrđivanja činjeničnog stanja, a naročito da popiše teret i druge stvari na brodu; da sasluša komandanta i članove posade našeg ratnog broda koji je izvršio uzapćenje, zapovjednika i ostale članove posade uzapćenog broda i druge osobe tog broda, čiji bi iskazi mogli utjecati na donošenje odluke, kao i da zatraži mišljenje stručnjaka međunarodnog pomorskog prava o okolnostima i činjenicama, koje su odlučne za donošenje konačne odluke. O tako dovršenom pripremnog postupku obavještavaju se zastupnici stranaka uz poziv da razmotre predmet i da na nj stave svoje prigovore odnosno prijedloge. Nakon što ovi tome udovolje ili ako za to protekne utvrđeni rok unutar kojeg se nisu izjasnili, odlučuje se o usvajanju ili odbijanju tih prigovora odnosno prijedloga, o oslobođenju broda odnosno tereta, o ustupanju predmeta Državnom sekretaru za narodnu obranu ako se radi o ratnom plijenu na moru. U ostalim slučajevima sudac, koji vodi pripremi postupak ustupa predmet Sudu za pomorski plijen radi donošenja odluke. Kad se radi o oslobađanju broda ili tereta, kao i kad se utvrdi da se radi o ratnom plijenu na moru, tada zastupnici stranaka mogu zahtijevati u propisanom roku da o uzapćenju broda odnosno tereta odluči Sud za pomorski plijen. U tom slučaju sudac, koji vodi pripremi postupak dužan je predmet dostaviti Sudu za pomorski plijen radi donošenja odluke, u protivnom on će takav zahtjev svojim rješenjem odbaciti, kao i ako se isti podnese od strane neovlaštene osobe. Protiv takve odluke može se u roku od 8 dana od dana dostave rješenja izjaviti žalba Sudu za pomorski plijen.

Sud za pomorski plijen po primitku spisa zakazuje raspravu, kojoj prisustvuje vojni pravobranilac kao zastupnik interesa Jugoslavije i zastupnici vlasnika uzapćenog broda odnosno tereta. Dok vlasnik broda odnosno tereta ne odredi svog zastupnika sa boravištem u sjedištu suda odnosno u mjestu gdje će suditi vijeće, njega zastupa privremeni zastupnik koga odredi sudac-voditelj pripremnog postupka, ukoliko vlasnika ne zastupa zapovjednik uzapćenog broda. Na raspravi se izvode dokazi čitanjem spisa, a na prijedlog zastupnika stranaka mogu se izvoditi i novi dokazi bilo neposredno, bilo posredno preko određenog člana vijeća. Postupak na ovom sudu vrši se po odredbama ovog Zakona i Zakona o parničkom postupku. Ako sud utvrdi da se radi o neprijateljskom trgovačkom brodu odnosno teretu, o neutralnom trgovačkom brodu odnosno teretu koji ima neprijateljski značaj, donijet će presudu kojom se uzapćeni brod odnosno teret proglašuje pomorskim plijenom. U protivnom, sud će donijeti presudu da taj brod odnosno teret nije pomorski plijen. Ovo i u slučaju, ako utvrdi da je brod odnosno teret izuzet od uzapćenja (parlamentar, kartelni, sanitetski, ribarski i sl. brod; brod za humanitarne, naučne i sl. svrhe). Sud će, zatim, utvrditi da li je i takav brod uslijed svog sumnjivog držanja pridonio uzapćenju ili ga prouzrokovao, pa u pozitivnom slučaju odlučit će u istoj presudi o troškovima uzapćenja i privođenja, o troškovima sudskog postupka, čuvanja i održavanja broda i tereta, kao i koja je od stranaka dužna snositi ove troškove. Ako sud utvrdi da se radi o ratnom plijenu na moru, donijet će rješenje o ustupanju predmeta Državnom sekretaru za narodnu obranu. Sud provodi postupak i donosi odluku i kad se uzapćeni brod odvede u savezničku ili neutralnu luku i kad je uzapćeni brod odnosno teret uništen višom silom ili od strane naših oružanih snaga, ukoliko postoji potreba da se što prije o tome donese odluka. Ako sud i ovdje utvrdi da nema mjesta

pomorskom plijenu, odlučit će u presudi o opravdanosti unistenja broda odnosno tereta, ako je isti unisten od naših oruzanih snaga.

Presuda suda dostavlja se zastupnicima stranaka i komandi JRM, a izvod sa dispozitivom te presude objavljuje se i u »Službenom listu SFRJ«. Presuda se dostavlja i vlasniku broda odnosno tereta, ako ovaj pripada neutralnoj državi s kojom naša zemlja održava redovne diplomatske odnose. Protiv presude suda i protiv rješenja Državnog sekretara za narodnu obranu, stranke mogu izjaviti žalbu preko Suda za pomorski plijen u roku od 15 dana od dana dostave te presude odnosno rješenja. Stranka koja se ne nalazi u sjedištu suda, a nije imenovala punomoćnika za primanje dostava u sjedištu suda, može izjaviti žalbu u roku od 30 dana od dana propisane objave izvoda presude, ukoliko njen imenovani privremeni zastupnik ili zapovjednik broda nije već uložio žalbu.

O žalbi protiv odluke suda rješava Vrhovni sud Jugoslavije u Vijeću, sastavljenom od 3 suca tog suda i 2 suca Vrhovnog vojnog suda. Predsjednik ovog Vijeća je jedan od trojice sudaca Vrhovnog suda Jugoslavije. U sporovima pred ovim sudom SFRJ zastupa vojni pravobranilac.

Rješenje o proglašenju uzapćenog broda odnosno tereta ratnim plijenom na moru, i to neprijateljskog ratnog broda, neprijateljskog broda u javnoj službi, trgovačkog broda koji je vlasništvo neprijateljske države, kao i broda odnosno tereta uništenog višom silom od naših oruzanih snaga, donosi Državni sekretar za narodnu obranu. Protiv ovog rješenja ne može se izjaviti ni žalba, a niti se može voditi upravni spor. Ako državni sekretar za narodnu obranu utvrdi da se u konkretnom slučaju ne radi o ratnom plijenu na moru, već o pomorskom plijenu, on će ustupiti predmet Sudu za pomorski plijen, a ako utvrdi da se radi o brodu koji je izuzet od uzapćenja (sanitetski, ribarski i dr. brodovi), tada će donijeti rješenje o oslobođenju od uzapćenja i narediti da se brod vrati vlasniku odnosno njegovom punomoćniku.

Brod odnosno teret proglašen pomorskim plijenom ili ratnim plijenom na moru postaje društveno vlasništvo,

i to danom uzapćenja broda odnosno tereta bez ikakvog tereta i nipoške, koji postoje u korist trećih osoba. Na osnovi pravomoćne presude Suda za pomorski plijen ili rješenja Državnog sekretara za narodnu obranu kojim je uzapćeni brod proglašen pomorskim plijenom odnosno ratnim plijenom na moru, brod se upisuje u plovnu listu odnosno u registar brodova.

Zajedničke odredbe ovog Zakona vrijede kako za postupanje Suda za pomorski plijen, a tako i za postupanje Državnog sekretara za narodnu obranu. One sadrže i odredbu o dekoniskaciji naseg broda, koji je proglašen za pomorski plijen odnosno za ratni plijen na moru od strane suda ili drugog organa neprijateljske države, a kasnije ga oslobode nase oruzane snage, Sud za pomorski plijen donijet će presudu o prestanku tog broda kao pomorskog plijena odnosno ratnog plijena na moru neprijatelja računajući od časa njegovog oslobođenja. SIV-u je dato i diskreciono pravo da može u svakom momentu obustaviti postupak kojeg vodi određeni sudac odnosno i sam Sud za pomorski plijen, a može i donijeti odluku da se ne izvrši bilo u cijelosti, bilo djelomično već izrečena pravomoćna ili nepravomoćna presuda, te da se brod odnosno teret povrati njegovom vlasniku. To je pravo dato SIV-u samo za neutralni brod odnosno teret neutralne države, koji ima neprijateljski značaj iz razloga što će često politički razlozi opravdati takvu odluku u svrhu poboljšanja odnosa sa neutralnom državom, čije državljanstvo ima brod odnosno vlasnik broda, a povodom diplomatskog demarša te države našoj Vladi.

Završne odredbe ovlašćuju Državnog sekretara za narodnu obranu da u suglasnosti sa saveznim sekretarom za pravosuđe donese pitanje propise o organizaciji i poslovanju Suda za pomorski plijen.

Ovim propisima, koji u stvari predstavljaju već usvojena načela međunarodnog prava o ratovanju na moru, regulirana su naša prava na Jadranu i izvan njega u granicama već prihvaćenih međunarodnih obaveza naše zemlje i njenog miroljubivog stava u slučaju nametnutog joj oruzanog sukoba.